72. DERS

TEŞVİK VE TA'ZİR EDATLARI
FÂ-YI SEBEBİYYE
VÂV-I MAİYYE
LÂMU'L-CUHÛD (İNKAR LÂMI)

TEŞVİK VE TA'ZİR EDATLARI: لَوْلاَ ؛ لَوْمَا ؛ هَلاَّ ؛ أَلاَّ ؛ أَلاَ

Teşvik ve Ta'zir edatları olarak bilinen bu kelimeler, karşımızda bulunan insanı herhangi bir hususta bir davranışa ***teşvik etmek*** veya bir davranış hususunda kendisini ***eleştirmek/azarlamak*** maksadı ile kullanılır. Bu edatlarla ilgili olarak bilinmesi gereken başlıca hususlar şunlardır :

I. Bu edatlar '***Tevbih = Azarlama***' için kullanılıyorsa kendilerinden sonra gelen fiiller mutlaka '***mazi***' olur.

هَلاَّ وَفَيْتَ بِوَعْدِكَ!

(Neden sözünde durmadın? Sözünde dursaydın ya!)

II. Bu edatlar '***Teşvik***' ve '***Arz (Bir davranışın yerine getirilmesini veya terkedilmesini nazik bir eda ile istemek)***' için kullanılıyorsa kendilerinden sonra gelen fiiller mutlaka '***muzâri***' olur.

لَوْلاَ تَجْتَهِدُ فِي دُرُوسِهَا!

(Derslerine neden çalışmıyor? Derslerine çalışsa ya!)

III. Bu edatlardan لَوْلاَ ve لَوْمَا '***Teşvik***' veya '***Tevbih***' için kulanılabileceği gibi, cümlede bir şart edatı olarak da görev yapabilir. Ancak cümlede şart edatı olarak görev yapmaları durumunda, bu edatlardan sonra bir fiil değil, haberi hazfedilmiş mübteda durumunda olan bir isim bulunur.

Not : Özellikle günümüz Arapçasında, içinde yer aldığı cümlede '***Teşvik***' ve '***Arz = teklif***' bildirmek üzere لَوْ edatı tek başına kullanılabilmektedir:

لَوْ تَتَنَاوَلُ الشَّايَ؟ ؛ لَوْ تَسْمَحُ؟ ؛ لَوْ تَقْبَلُ دَعْوَتَنَا؟

(Çay alır mısınız?; Müsaade eder misiniz?; Davetimizi kabul eder misiniz?)

Teşvik ve Ta'zir Edatları İle İlgili Örnek Cümle		
Mefûlün Bih (Lafzen Mansup)	Fiil + Fâil (Fâil, Mahallen Merfû)	Ta'zir Harfi (İraptan Mahalli Yok)
صَدِيقَكَ	أَقْرَضْتَ	هَلاَّ
Arkadaşına borç verseydin ya!		

TEŞVİK VE TA'ZİR EDATLARI İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) عَاتَبَتِ الْأُمُّ ابْنَتَهَا الَّتِي ابْتَلَّتْ مَلاَبِسُهَا بِمَاءِ الْمَطَرِ قَائِلَةً لَهَا: هَلاَّ ارْتَدَيْتِ مِمْطَرَكِ!

Anne, elbisesi yağmurda ıslanmış olan kızını 'yağmurluğunu giyseydin ya!' diyerek azarladı.

(2) أَنَّبَ الْوَالِدُ ابْنَيْهِ قَائِلاً لَهُمَا: أَلاَّ وَاظَبْتُمَا عَلَى الدُّرُوسِ الْاِنْجِلِيزِيَّةَ!

Baba, iki oğlunu da 'İngilizce derslerinize devam etseydiniz ya!' diyerek payladı.

(3) وَبَّخَ رَئِيسُ الْعُمَّالِ عَامِلاً جَرَحَ سَاقَهُ: أَلاَ انْتَبَهْتَ أَكْثَرَ.

İşçibaşı, ayağını yaralayan bir işçiyi 'Daha dikkatli olsana!' diyerek haşladı.

(4) غَضِبَ صَاحِبُ الْبَيْتِ مِنَ الْمُسْتَأْجِرِ الْقَدِيمِ : أَلاَ تَرَكْتَ الْبَيْتَ كَمَا وَجَدْتَهُ.

Ev sahibi, eski kiracısını 'Evi, bulduğun gibi (temiz) bıraksaydın ya!' diye fırçaladı.

(5) لاَمَ الْأَبَوَانِ ابْنَهُمَا قَائِلَيْنِ: لَوْلاَ اصْطَحَبْتَ أُخْتَكَ إِلَى الْمَكْتَبَةِ!

Anne ve baba, 'Kütüphaneye kadar kızkardeşine eşlik etseydiniz ya!' diyerek oğullarını azarladı.

(6) عَنَّفَ رَئِيسُ الْأُسْرَةِ أَخَاهُ الصَّغِيرَ: لَوْمَا أَخْبَرْتُمُونَا الْحَادِثَ بِالْهَاتِفِ فِي الْحَالِ!

Aile reisi, küçük kardeşine sert çıktı: Trafik kazasını bize derhal telefonla bildirseydiniz ya! (niye bildirmediniz?)

(7) وَ بَّخَتِ الْأُمُّ ابْنَتَهَا الْكَبِيرَةَ قَائِلَةً لَهَا: لَوْمَا غَلَّيْتِ اللَّبَنَ قَبْلَ أَنْ يَفْسُدَ.

Anne, 'Bozulmadan önce sütü kaynatsaydın ya!' diyerek büyük kızını fırçaladı.

(8) هَلاَّ تُؤَدُّونَ وَاجِبَاتِكُمْ فِي وَقْتِهَا.

Ödevlerinizi zamanında yapsanıza!

(9) أَلاَّ تَغْسِلُونَ وُجُوهَكُمْ وَ أَيْدِيَكُمْ بَعْدَ أَنْ تَسْتَيْقِظُوا.

Uyandıktan sonra yüzlerinizi ve ellerinizi yıkasanıza!

(10) لَوْمَا تَتُوبُ إِلَى اللهِ وَ تَسْتَغْفِرُهُ!

Allah'a tevbe edip bağışlanma dileseniz ya!

(11) لَوْلاَ نَلْعَبُ كُرَةَ الْقَدَمِ غَدًا مَعَ أَطْفَالِ الْحَيِّ الْمُجَاوِرِ!

Komşu mahallenin çocuklarıyle yarın futbol oynasak ya!

(12) أَلاَ نَذْهَبُ لِاصْطِيَادِ السَّمَكِ فِي عُطْلَةِ الْأُسْبُوعِ مَعَ الزُّمَلاَءِ!

Hafta sonunda arkadaşlarla birlikte balık tutmaya gitsek ya!

(13) لَوْمَا تُقْرِضُنِي مِائَةَ دُولاَرٍ فَقَطْ لِمُدَّةِ شَهْرٍ!

Sadece bir aylığına bana yüz dolar borç versene!

(14) هَلاَّ تُعَلِّمُنِي رُكُوبَ الدَّرَّاجَةِ النَّارِيَّةِ الْيَوْمَ!

Bana bugün motorsiklet kullanmasını öğretsene!

(15) أَلاَّ تَشْتَرِكُ فِي هٰذِهِ الْحَفْلَةِ الَّتِي تُقَامُ لِجَمْعِ التَّبَرُّعَاتِ لِصَالِحِ الْمُعَوَّقِينَ وَ الْمَنْكُوبِينَ!

Engelliler ve felaketzedeler yararına bağış toplamak için düzenlenen kermese katılsanız ya!

اَلتَّثَاؤُبُ

عِنْدَمَا يَشْعُرُ الإِنْسَانُ بِالتَّعَبِ وَ الإِرْهَاقِ فَإِنَّهُ يَحْتَاجُ إِلَى كَمِّيَّةٍ كَبِيرَةٍ مِنَ الْهَوَاءِ حَتَّى يُغَذِّيَ الدَّمَ بِكَمِّيَّةٍ أَكْبَرَ مِنَ الأُوكْسِجِينِ فَيُنَشِّطَ الْجِسْمَ نَشَاطًا مُؤَقَّتًا. أَيْ أَنَّ التَّثَاؤُبَ عِنْدَ الإِنْسَانِ الْمُرْهَقِ هُوَ مُحَاوَلَةٌ لِلتَّنْشِيطِ وَ مُقَاوَمَةُ النُّعَاسِ.

‘FÂ-YI SEBEBİYYE’

Tanım: Kendisinden sonra gelen muzari fiili gizli bir (أَنْ) yardımı ile naspeden harftir. Fâ-yı sebebiye olarak adlandırdığımız ve kendisinden önceki kısım, kendisinden sonraki kısma sebep teşkil eden bu harfin söz konusu değişikliği yapabilmesi için, kendisinden önceki kısmın ‘***Talep***’ veya ‘***Olumsuzluk***’ bildirmesi gerekmektedir. Şimdi sırasıyla ‘***Talep***’ ve ‘***Olumsuzluk***’ bildiren yapıları görelim:

(A) 'Talep' Bildiren Yapılar

I. Emir ve Nehiy:

نَمْ مُبَكِّرًا فَتَسْتَيْقِظَ مُبَكِّرًا.

(Erken uyu ki, erken uyanasın!)

لاَ تُدَخِّنْ فَتُصَابَ بِسَرَطَانِ الرِّئَةِ!

(Sigara içme, yoksa kanser olursun!)

II. Soru:

هَلِ اسْتَلْقَيْتَ فَتَسْتَرِيحَ؟

(Uzandın mı ki istirahat edesin?)

III. Arz:

لَوْ تَسْمَحُ لَنَا فَنَمُرَّ!

(Müsaade etseniz de geçsek!)

IV. Teşvik:

هَلاَّ تَزُورُنَا فَنَلْعَبَ كُرَةَ الطَّاوِلَةِ!

(Bize gelsen de pinpon oynasak!)

V. Temennî:

لَعَلَّكَ تُنْصِفُ فَيُحِبَّكَ النَّاسُ!

(Adil olursan, insanlar belki seni sever!)

V. Teraccî:

لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ يَوْمًا فَأُخْبِرَهُ بِمَا فَعَلَ الْمَشِيبُ!

(Keşke gençlik birgün geri gelse de,
ona, ihtiyarlığın bana neler yaptığını anlatsam!)

(B) 'Olumsuzluk' Bildiren Yapılar

I. Harf ile Olumsuz Olan Yapılar:

لَمْ تَنَمْ مُبَكِّرًا فَتَسْتَيْقِظَ مُبَكِّرًا

(Erken uyumadın ki, erken uyanasın!)

II. Fiille Olumsuz Olan Yapılar:

لَسْنَا مَسْؤُولِينَ فَتُعَاقِبَنَا

(Sorumlu biz değiliz ki bizi cezalandırasın!)

III. İsimle Olumsuz Olan Yapılar:

هٰذِهِ النُّقُودُ غَيْرُ كَافِيَةٍ فَنَشْتَرِيَ شُقَّةً!

(Bu para yeterli değil ki, bir daire satın alalım!)

IV. Teşbih ve Azlık Bildiren İfadelerle Olumsuz Olan Yapılar:

كَأَنَّكَ أَبُونَا فَنَسْمَعَ كَلاَمَكَ فَنُطِيعَكَ!

(Sanki babamızsın da, sözünü dinleyip sana itaat edeceğiz!)

قَلَّمَا تَعْمَلُ فَتَتْعَبَ!

(Fazla çalışmıyorsun ki yorulasın!)

Fâ-yı Sebebiyye İle İlgili Örnek Cümle		
Mansup-Muzâri (Fiil + Nâib-i Fâil)	Fâ-yı Sebebiyye (İraptan Mah. Yok)	Nâkıs Fiil + İsmi + Haberi (İsmi, Gizli 'Ente')
تُحَبَّ	فَـ ...	كُنْ لَيِّنَ الْجَانِبِ
Mülâyim ol ki, sevilesin!		

'FÂ-YI SEBEBİYYE' İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) لَمْ يَدَّخِرْ مَالاً فِي زَمَنِ السَّرَّاءِ فَيَعِيشَ فِي الرَّخَاءِ!

Bolluk zamanında para biriktirmedi ki rahat içinde yaşayabilsin!

(2) لاَ تَقْرَأْ فِي الضَّوْءِ الْخَافِتِ فَتَتَعَرَّضَ عَيْنَاكَ لِلضَّعْفِ!

Yetersiz ışık altında okuma! Yoksa gözlerin rahatsızlanır.

(3) كَانَ الْقُدَمَاءُ يَقُولُونَ: جُودُوا فَتَسُودُوا!

Eskiler, 'Cömert olun ki insanların gönlünde taht kurasınız' derlerdi.

(4) نَصَحَنِي أَبِي قَائِلاً: لاَ تَقْتَرِبْ مِنَ النَّمَّامِ فَيُفْسِدَ أَخْلاَقَكَ!

Babam, 'Dedikoducu insana yaklaşma ki ahlakını bozmasın!' diye nasihat etti.

(5) تَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَتَتَخَلَّصَ مِنْ غُمُومِ وَ هُمُومِ الدُّنْيَا!

Allah'a tevekkül et ki, dünyanın derdinden tasasından kurtulasın.

(6) هَلاَّ تُقْبِلاَنِ عَلَى مَوَائِدِ الْعِلْمِ فَتَتَعَمَّقَا فِي الْعُلُومِ الْإِسْلاَمِيَّةِ!

İlim meclislerine katılsanıza, İslamî ilimler sahasında derinleşirsiniz.

(7) هَلْ نَحْنُ مُقَصِّرُونَ فِي حُقُوقِكُمْ فَتَغْتَصِبُوا حُقُوقَنَا.

Biz sizin haklarınızı mı yiyoruz ki sizler de bizim haklarımızı gasp ediyorsunuz?

(8) لَعَلَّ هٰذَا الطَّبِيبَ يُبْرِئُ عَلِيلَنَا فَنُغْدِقَهُ فِي الْهَدَايَا.

İnşallah bu doktor hastamızı iyi eder de kendisini hediyelere boğarız.

(9) لَيْتَكَ تَصَدَّقْتَ هٰذِهِ النُّقُودَ عَلَى الْبَائِسِينَ فَتَكْتَسِبَ رِضَاءَ اللّٰهِ وَ رِضَاءَ عِبَادِهِ.

Keşke bu paraları zavallı insanlara tasadduk etseydin, bu sayede hem Allah'ın hem de kullarının rızasını elde ederdin.

(10) لاَ تَأْسَفْ عَلَى مَا فَاتَ فَتَجْمَعَ طَاقَتَكَ وَ قُوَّتَكَ عَلَى الْعَمَلِ.

Geçmişe üzülme ki, enerjini ve kuvvetini iş üzerinde yoğunlaştırabilesin.

(11) دَافَعَ الطَّالِبُ عَنْ نَفْسِهِ فِي الْحَالِ: لَمْ أُسْأَلْ فَأُجِيبَ!

Öğrenci derhal kendini savunmaya geçti: Bana soru sorulmadi ki cevap vereyim.

(12) نَصِيحَتِي الْأَخِيرَةُ لَكُمْ: اِصْنَعُوا الْمَعْرُوفَ فَتَنَالُوا الشُّكْرَ وَ الدُّعَاءَ مِنَ النَّاسِ!

Size son nasihatim: İyilik yapın ki insanlardan teşekkür ve dua alabilesiniz.

(13) سَأَلُونِي: أَلَمْ تَخَفْ مِنْهُمْ؟ قُلْتُ لَهُمْ: لَمْ أُسِئْ أَنَا إِلَيْهِمْ فَأُبْغَضَ!

Bana, 'Onlardan korkmuyor musun?' diye sordular. Kendilerine 'Ben bir kötülük yapmadım ki benden nefret etsinler' dedim.

(14) لَمْ تُحَاوِلِ الْأُمُّ إِخْرَاجَ غَازِ الرَّضِيعِ فَيَنَامَ نَوْمًا مُرِيحًا!

Anne, bebeğinin gazını çıkarmaya çalışmadı ki (bebek) rahat bir uyku uyusun!

(15) قَالَ الْأَبُ: لَمْ يَطْلُبِ الشَّابُّ يَدَ ابْنَتِي فَأَقْبَلَ طَلَبَهُ!

Baba, 'Genç, kızımı istemedi ki teklifini kabul edeyim' dedi.

(16) لَمْ أَخُنْ دَوْلَتِي وَ لَمْ أَبِعْ وَطَنِي فَأُعَاقَبَ بِالْإِعْدَامِ!

Devletime ihanet edip vatanımı satmadım ki idamla cezalandırılayım.

(17) أَيُّهَا الطُّلاَّبُ، أَنْصِتُوا إِلَى شَرْحِ الْمُعَلِّمِ بِانْتِبَاهٍ فَتَسْتَفِيدُوا مِنْهُ حَقَّ الْاِسْتِفَادَةِ!

Öğrenciler! Öğretmenin açıklamasını dikkatli bir şekilde dinleyin ki gerektiği gibi istifade edebilesiniz!

(18) لَيْسَتْ أَسْعَارُ الثَّلاَّجَاتِ وَ الْغَسَّالاَتِ رَخِيصَةً فَنَسْتَبْدِلَ الْجَدِيدَةَ بِالْقَدِيمَةِ!

Buzdolabı ve çamaşır makinesi fiatları ucuz değil ki eskisini yenisi ile değiştirelim!

(19) لَيْسَتْ أَسْنَانُ جَدِّكُمْ سَلِيمَةً فَيَأْكُلَ لَحْمَ الْبَقَرِ بَدَلاً مِنْ فَخِذِ الدَّجَاجَةِ!

Dedenizin dişleri sağlam değil ki tavuk butu yerine dana eti yiyebilsin!

(20) لاَ تَكُنْ رَطْبًا فَتُعْصَرَ، وَ لاَ تَكُنْ يَابِسًا فَتُكْسَرَ!

Yaş olma sıkarlar, kuru olma kırarlar.

'FÂ-YI SEBEBİYE', 'VÂV-I MAİYYE' VE 'LÂM-I CUHÛD'DAN SONRA GELEN MUZARİ FİİL GİZLİ BİR 'EN' İLE MANSUPTUR.

'VÂV-I MAİYYE'

'***Vâv-ı Maiyye***', kendisinden önce gelen fiille sonra gelen fiilin birlikte veya eş zamanlı olarak yapıldığını ifade etmek üzere kullanılan bir harftir. Tıpkı '***Fâ-yı Sebebiye***' gibi, '***Vâv-ı Maiyye***' de kendisinden sonra gelen muzari fiili gizli bir (أَنْ) yardımı ile naspeder. '***Fâ-yı Sebebiye***' için geçerli olan kurallar '***Vâv-ı Maiyye***' için de geçerlidir. Yâni, '***Vâv-ı Maiyye***' olarak adlandırdığımız bu harfin söz konusu değişikliği yapabilmesi için kendisinden önceki kısmın '***Talep***' veya '***Olumsuzluk***' bildirmesi gerekmektedir.

Örnekler: هَلْ تُصَلِّي وَ تَشْرَبَ الْخَمْرَ؟

(Hem namaz kılıp hem de içki mi içiyorsun?)

لاَ تَقْرَأْ الْكِتَابَ وَ تَسْتَمِعَ إِلَى الْمِذْيَاعِ!

(Hem kitap okuyup hem de radyo dinleme!)

Vâv-ı Maiyye İle İlgili Örnek Cümle		
Mansup-Muzâri (Fiil + Fâil + Tekit)	Vâv-ı Maiyye (İraptan Mahalli Yok)	Fiil + Fâil + Câr-Mecrur (Fâil, Gizli 'Ente')
تَبْخَلَ أَنْتَ!	وَ	لاَ تُوَصِّ بِالسَّخَاوَةِ
Kendin cimrilik yaparken, cömertlik tavsiyesinde bulunma!		

'VÂV-I MAİYYE İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) لاَ تَنْظُرْ إِلَى عُيُوبِ النَّاسِ وَ تُهْمِلَ عُيُوبَ نَفْسِكَ أَنْتَ!

Kendi kusurlarını unutup (başka) insanların kusurlarına bakıp durma!

(2) لاَ تَأْمُرْ بِالصِّدْقِ وَ تَكْذِبَ!

Kendin yalan söylerken (başkalarına) doğru sözlü olmalarını emretme.

(3) لاَ تَدْعُ النَّاسَ إِلَى الصَّرَاحَةِ وَ تُخْفِيَ أَسْرَارَكَ أَنْتَ!

Sen kendi sırlarını saklarken insanları açıksözlü olmaya çağırma!

(4) لاَ تَتَّهِمِ الْآخَرِينَ بِالْوِشَايَةِ وَ تُفْشِيَ أَنْتَ جَمِيعَ أَسْرَارِ زُمَلاَئِكَ!

Kendin, arkadaşlarının bütün sırlarını ortaya dökerken başkalarını ispiyonculukla itham etme!

(5) أَوْصِ بِأَدَاءِ الصَّلَوَاتِ وَ تُؤَدِّيَهَا أَنْتَ!

(Ancak) kendin eda ettiğin taktirde namaz kılma tavsiyesinde bulun!

(6) هَلْ تَغْتَابُ الْآخَرِينَ وَ تَصُومَ رَمَضَانَ؟

Hem oruç tutup hem de başkalarının dedikodusunu mu yapıyorsun?

(7) هَلْ تُغْضِبُ وَالِدَيْكَ وَ تُحَاوِلَ أَنْ تَسْتَرْضِيَهُمَا؟

Bir taraftan anne-babanın gönlünü hoş tutmaya çalışırken diğer taraftan onları öfkelendiriyor musun?

(8) كَيْفَ تُفَكِّرُ فِي السَّفَرِ إِلَى مَسَافَاتٍ بَعِيدَةٍ وَ تُحِسَّ بِتَعَبٍ مُسْتَمِرٍّ؟

Sürekli yorgunluk hissederken nasıl olur da uzak yerlere seyahati düşünebilirsin?

(9) لَيْتَكَ تُوَاظِبُ عَلَى دَوْرَةِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ وَ تَعْمَلَ فِي الشَّرِكَةِ.

Keşke hem Arapça kursuna devam edip, hem de şirkette çalışsan.

(10) هَلاَّ تَغْسِلِينَ الْأَطْبَاقَ وَ تَسْتَمِعِي إِلَى الْمُوسِيقَى.

Bir taraftan müzik dinlerken bir taraftan da bulaşıkları yıkasana!

(11) لاَ تَنْهَ عَنْ خُلُقٍ سَيِّءٍ وَ تَأْتِيَ مِثْلَهُ؟

Benzerini yapmakta olduğun kötü bir huyu (başkalarına) yasaklama!

(12) لاَ تَأْكُلُوا السَّمَكَ وَ تَشْرَبُوا اللَّبَنَ الزَّبَادِيَّ!

Yoğurt yerken, (yoğurtla birlikte) balık yemeyin!

'FÂ-YI SEBEBİYE' VE 'VÂV-I MAİYYE'DEN ÖNCE MUTLAKA YA BİR 'NEFİY CÜMLESİ' VEYA BİR 'TALEP CÜMLESİ' BULUNMALIDIR.

'LÂMU'L-CUHÛD'

(مَا كَانَ) ve (لَمْ يَكُنْ) ile, bunların çekiminden sonra gelen muzari bir fiil başındaki '***Lâm***'a '***Lâmu'l-Cuhûd (İnkar Lâm'ı)***' adı verilir. Tıpkı '***Fâ-yı Sebebiye***' ve '***Vâv-ı Maiyye***' de olduğu gibi, '***Lâmu'l-Cuhûd (İnkar Lâm'ı)***'un da kendisinden sonra gelen muzari fiili naspetmesi gizli bir (أَنْ) yardımı ile olur. Bu harf daha çok Kur'an ve Hadis gibi klasik metinlerde yoğun olarak kullanılmıştır.

Örnekler: مَا كَانَ اللهُ لِيَظْلِمَهُمْ

(Allah, onlara zulmedecek değildir!)

لَمْ يَكُنِ اللهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ

(Allah, onları bağışlayacak değildir!)

Lâmu'l-Cuhûd İle İlgili Örnek Cümle		
Mansup-Muzâri (Fiil+Fâil+Mefûlün Bih)	Lâmu'l-Cuhûd (İraptan Mahalli Yok)	Nâkıs Fiil + İsmi (Haberi, Gizli 'مُرِيدًا')
يَخُونَ صَدِيقَهُ!	لِـ	مَا كَانَ الصَّدِيقُ
Dost, dosta ihanet edecek değildir!		

'LÂMU'L-CUHÛD' İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) مَا كَانَتِ الْحُكُومَةُ لِتَقُومَ بِزِيَادَةٍ فِي رَوَاتِبِ الْمُوَظَّفِينَ.

Hükümet, memur maaşlarına zam yapacak değil.

(2) لَمْ يَكُنْ صَدِيقِي لِيُؤْذِيَ الْحَيَوَانَاتِ فِي الْحَدِيقَةِ!

Arkadaşım bahçedeki hayvanlara eziyet edecek değil.

(3) تُبْتُ إِلَى اللهِ بَعْدَ هٰذِهِ الْجَرِيمَةِ، لِأَنَّنِي لَمْ أَكُنْ لِأُصِرَّ عَلَى خَطَئِي ذٰلِكَ!

Bu suçtan sonra tövbe ettim, çünkü o hata üzerinde ısrar edecek değilim.

(4) قَطَعْتُ جَمِيعَ صِلاَتِي مَعَهُمْ، فَلَمْ أَكُنْ لِأُرَافِقَ الْأَشْرَارَ!

Onlarla olan tüm ilişkilerimi kestim. Zira kötü insanlarla dostluk edecek değilim.

(5) لَيْسَ مِنَ الْمُحْتَمَلِ أَنْ يَأْخُذَ أَحْمَدُ الْقِلاَدَةَ، فَلَمْ يَكُنْ لِيَسْرِقَ قِلاَدَةَ أُخْتِهِ!

Kolyeyi Ahmet'in almış olması mümkün değil. Zira kendi kız kardeşinin kolyesini çalacak değil ya!

(6) لَمْ يَكُنْ مُوسَى لِيَخَافَ أَبَاهُ! فَهُوَ يَعْرِفُ جَيِّدًا أَنَّ أَبَاهُ يُحِبُّهُ حُبًّا لاَ حَدَّ لَهُ.

Musa, babasından korkacak değil. Çünkü babasının kendisini sınırsız şekilde sevdiğini gayet iyi biliyor.

(7) مَا كُنَّا لِنَصْرِفَ جَمِيعَ أَمْوَالِنَا لِشِرَاءِ هٰذِهِ السَّيَّارَةِ، لِأَنَّ النُّقُودَ صَعْبَةُ الْمَنَالِ هٰذِهِ الْأَيَّامَ!

Bütün paramızı bu arabayı satın almak için harcayacak değiliz. Zira bugünlerde para kazanmak kolay değil.

(8) نِمْنَا فِي الْوَاحِدَةِ لَيْلاً، لَمْ نَكُنْ لِنَتَسَامَرَ وَ نَسْهَرَ طُولَ اللَّيْلِ!

Gece saat birde uyuduk. Gece boyunca sohbet edip uykusuz kalacak değildik.

(9) أَدْخَلْنَا الْيَتِيمَ الْمِسْكِينَ فِي بَيْتِنَا، فَلَمْ نَكُنْ لِنَتْرُكَهُ فِي الْخَارِجِ أَثْنَاءَ الْعَاصِفَةِ!

Zavallı yetimi evimize aldık. Çünkü fırtınada kendisini dışarıda bırakacak değildik.

(10) يَجِبُ عَلَى الْوَزِيرِ أَنْ يَنْسَحِبَ مِنَ السِّيَاسَةِ، فَمَا كَانَ لِيَحْتَلَّ مَقْعَدًا فِي الْمَجْلِسِ حَتَّى الْمَوْتِ

Bakanın politikadan çekilmesi gerekiyor, çünkü ölene kadar mecliste sandalye işgal edecek değil ya!

جِهَازٌ جَدِيدٌ لِلصُّمِّ

تُشِيرُ الْحَقَائِقُ الطِّبِّيَّةُ إِلَى أَنَّ عَدَدًا مِنَ الْأَطْفَالِ يُولَدُونَ وَ مَعَهُمْ مَشَاكِلُ فِي السَّمْعِ وَ حَوَالَيْ خَمْسِمِائَةِ طِفْلٍ سَنَوِيًّا فِي بِرِيطَانْيَا يَفْقِدُونَ سَمْعَهُمْ نَتِيجَةَ عَدَمِ انْتِبَاهِ الْآبَاءِ مُبَكِّرًا لِمُشْكِلَتِهِمْ. تَمَكَّنَ إِخْتِصَاصِيُّو السَّمْعِ الْبِرِيطَانِيُّونَ مِنَ التَّوَصُّلِ إِلَى طَرِيقَةٍ جَدِيدَةٍ لِإِعَادَةِ السَّمْعِ إِلَى الْأَشْخَاصِ الَّذِينَ فَقَدُوهُ كُلِّيًا. وَ تَتَمَثَّلُ الطَّرِيقَةُ الْجَدِيدَةُ بِزِرَاعَةِ جِهَازٍ صَغِيرٍ جِدًّا دَاخِلَ الْأُذُنِ الدَّاخِلِيَّةِ عَنْ طَرِيقِ

الْجِرَاحَةِ، مَعَ اسْتِعْمَالِ مَايكْرُوفُونٍ صَغِيرٍ يَضَعُهُ فَاقِدُ السَّمْعِ فِي جَيْبِهِ، إِضَافَةً إِلَى وَضْعِ مُنَظِّمٍ صَغِيرٍ وَرَاءَ الْأُذْنِ مِنَ الْخَارِجِ.

وَ يَقُومُ الْمَايكْرُوفُونُ بِالْتِقَاطِ الْمَوْجَاتِ الصَّوْتِيَّةِ الَّتِي يَقُومُ الْمُنَظِّمُ بِتَحْوِيلِهَا إِلَى إِشَارَاتٍ كَهْرَبَائِيَّةٍ تَنْتَقِلُ بِدَوْرِهَا إِلَى الْقُطْبِ الْكَهْرَبَائِيِّ الْمَزْرُوعِ جِرَاحِيًّا دَاخِلَ الْأُذْنِ الدَّاخِلِيَّةِ وَ يَقُومُ الْقُطْبُ الْكَهْرَبَائِيُّ بِنَقْلِهَا بَعْدَ ذٰلِكَ إِلَى عَصَبِ السَّمْعِ الَّذِي يَكُونُ ضَعِيفًا عِنْدَ الْمُصَابِينَ بِالصَّمَمِ.

وَ قَدْ تَمَّ التَّوَصُّلُ إِلَى هٰذِهِ الطَّرِيقَةِ بَعْدَ دَعْمٍ شَعْبِيٍّ وَ حُكُومِيٍّ حَيْثُ إِنَّ رَئِيسَ مُؤَسَّسَةِ "أَبْحَاثُ السَّمْعِ" هُوَ وَ النَّائِبُ الْعَمَالِيُّ جَاكْ أَشْلِي وَ هُوَ نَفْسُهُ مُصَابٌ بِالصَّمَمِ الْكُلِّيِّ.

وَ تَدْعُمُ الْحُكُومَةُ بَرْنَامَجًا لِإِشَاعَةِ هٰذَا الْعِلاَجِ فِي سَتَّةِ مُسْتَشْفَيَاتٍ حُكُومِيَّةٍ فِي لَنْدَنَ وَ مَانِشْسْتِر وَ نُوتَنْجهَامْ. وَ يُؤْمَلُ أَنْ يَكُونَ لِلاِكْتِشَافِ الْجَدِيدِ فَائِدَةٌ كَبِيرَةٌ بِالنِّسْبَةِ لِلَّذِينَ لاَ يَسْمَعُونَ كُلِّيًا.

كلمة اليوم

اَلصِّحَّةُ تَاجٌ عَلَى رُؤُوسِ الْأَصِحَّاءِ لَا يَرَاهُ إِلَّا الْمَرْضَى